

Vážení zájemci o politiku zahraniční rozvojové spolupráce,

máme tu začátek nového roku. Něco skončilo, něco začíná. Loni se nám podařilo rozběhnout informační stránku Platformy na Facebooku a světe div se! Funguje to, navzdory skeptikům máme padesát sledujících a návštěvnost stoupá.

Také twitterový účet nese své informační plody. Vidíme okamžitě, co se děje v prioritních zemích české ZRS a můžeme na to velmi rychle reagovat i sdílet důležité informace s členskou základnou. Aktuální dění někdy komentujeme, nebo zdůrazňujeme to, co je naší stálou prioritou. Tu máme zpracováno i v letošním projektu budování kapacit a odrazí se v seminářích a kulatých stolech, jejichž přehled zde uvádíme. Budou nejen o nové Strategii ZRS ČR 2030, ale zejména o podnikatelském prostředí v partnerských zemích ZRS, včetně podnikatelských příležitostí pro české firmy.

Při konzultacích se zájemci o třetí tmy však stále slyšíme určitou skepsi. Z exportních případů jsou zvyklí na klasické postupy obchodního případu, ale rozvojové země nejsou státy EU! Zde se mohou setkat s různými obtížemi, zejména s problémem ochrany know-how a problematickým přístupem místních zákazníků k financím. Rozvojový projekt je sice svým charakterem investiční, ale jedinou jistotou solvence je velký veřejný investor. Proto mají české podniky zájem o nákupy velkých mezinárodních institucí, které financují rozsáhlé rozvojové projekty. I zde se ozývají stížnosti firem na to, že nás ostatní odstrkují a nic nejde jednoduše. Příběh naší členské firmy Geotest by měl přesvědčit, že obchodování s mezinárodními dárci pomoci je možné a může být velmi úspěšné. Na příkladu dalšího člena, firmy EVECŮ lze zjistit, jak se dá propojit aplikovaný výzkum s rozvojovou pomocí. České inovační aktivity stále rostou. Proč by nemohly být podpořeny i takové produkty a technologie, které jsou po úpravách využitelné v rozvojových zemích? Nemusíme hledat příležitosti jen v Africe, na Balkáně je také mnoho příležitostí a jsou blíž.

V této souvislosti je vhodné zmínit naši první letošní akci pro veřejnost. Připravujeme ji na 23.3. 2018. Pozvánku k diskusi u kulatého stolu s představiteli Ministerstva zahraničních věcí ČR, České rozvojové agentury a dalšími experty na komerční návaznosti rozvojových projektů najdete na našem webu¹⁾. Tématem je otázka, zda mají investoři v rozvojové zemi přístup k finančním prostředkům, aby mohli zaplatit za dodávku. I zde je několik novinek, a to od nových finančních nástrojů vnější pomoci EU až po českou národní rozvojovou banku, která zkoumá a připravuje finanční mechanismy podpory podnikatelům směřujícím do rozvojových zemí. Na konci loňského roku jsme slyšeli, že se ČRA dohodla s několika finančními institucemi o podpoře účastníků svého B2B programu. To je dobrá zpráva pro možné podnikatelské aktivity, kdy je ve hře také místní partner. Jen je potřebné zjistit více o metodách, jak získat úvěry, záruky a další nefinanční expertní podporu.

Věříme, že se nám podaří některé otázky vyjasnit, jiné otevřít, získat odpovědi a hlavně, povzbudit podnikatelské aktivity na nových trzích, zejména tam, kde jako stát chceme podpořit místní ekonomický růst.

Těšíme se, že se podíváte na náš Facebook, webové stránky, twitterový účet, najdete na nich pozvánky a přijdete na všechny ohlašované akce.

¹⁾<https://www.ppzrs.org/inpage/seminare-konference-364/>

Věra Venclíková

Strategie ZRS ČR 2018-2030 pro soukromý sektor

Cílem projektu je posílit schopnosti a postupy sekretariátu Platformy pro zastupování zájmů členů PPZRS při propojování cílů udržitelného rozvoje s rozvojovými a souvisejícími politikami na české i evropské úrovni posílením vnější i vnitřní komunikace. To přispěje ke zkvalitnění zapojení čs. subjektů do aktivit ZRS ČR a EU včetně účasti na veřejných výběrových řízeních s následnými aktivitami rozvojového investování a rozvojově-podnikatelského partnerství. Sekretariát PPZRS a projektoví manažeři členských firem získají potřebné analytické dovednosti, vč. schopnosti interně i navenek sdílet informace o funkcích a pravidlech řízení projektového cyklu, užitečných pro širší okruh zájemců a orientovat se

v otázkách nové Strategie ZRS 2030 a programů ZRS ČR. V rámci projektu se uskuteční dva interní kulaté stoly pro členskou základnu včetně asociací a spolupracovníky sekretariátu na téma Řízení projektového cyklu ČRA a Zadávání zakázek EUROPAID. Dále to budou dva veřejné kulaté stoly věnované Financování návazných projektů na programy ZRS ČR a Terminaci programů ZRS ČR pro Mongolsko, Kosovo a Srbsko. Dále čtyři semináře pro členskou základnu včetně asociací na téma Programy ZRS ČR: Bosna a Hercegovina, Moldavsko a Gruzie, Etiopie a Zambie, Kambodža. První akcí bude veřejná diskuse na téma Financování návazných projektů na programy ZRS ČR za účasti představitelů MZV a ČRA – viz pozvánka. ■

PLATFORMA PODNIKATELŮ
PRO ZAHRANIČNÍ
ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI

100 YEARS

SP
SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

PLATFORMA PODNIKATELŮ
PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI
A
SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR
SI VÁS DOVOLUJÍ POZVAT NA
DEBATU U KULATÉHO STOLU NA TÉMA:

FINANCE A ČESKÉ KOMERČNÍ PROJEKTY V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH

23. 3. 2018 OD 9:30 DO 12:30
ZASEDACÍ SÁL SVAZU PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR,
FREYOVA 11, PRAHA 9, LIBEŇ

PROGRAM:

→ 09:30 – 11:00	STRATEGIE ZRS ČR 2030 A INVESTICE S PODPOROU ČR A EU
	Panelisté: Martin Tlapa, náměstek ministra zahraničních věcí ČR Václav Bálek, ředitel Odboru rozvojové spolupráce, MZV ČR
→ 11:00 – 12:30	JE DOTACE VÝCHODISKEM PRO PODNIKATELSKÉ PARTNERSTVÍ V ROZVOJOVÉ ZEMI?
	Panelisté: Dagmar Kuchtová, generální ředitelka SPČR Pavel Frelich, ředitel České rozvojové agentury Libor Novák, předseda výkonného výboru PPZRS Jaroslav Vich, místopředseda výkonného výboru PPZRS

Debatu za pořadatele moderuje Věra Venclíková

REGISTRACE ÚČASTNÍKŮ: platforma@spcr.cz
PODMÍNKY: Pro členské firmy je vstup volný, pro ostatní poplatek 50,- Kč na místě, který zahrnuje občerstvení a publikace k tématu debaty

Existuje společný zájem neziskového a soukromého sektoru v rozvojové politice?

Poměrně dlouhou dobu se potýkáme s určitými filosofickými spory některých jedinců z obou táborů. V politice pomoci chudým zemím se pak tento rozpor týká spíše forem pomoci a její efektivity. Projekty jsou obvykle realizovány institucionálními dárci pomoci. Je to určitá forma státní investice, kdy dárci vyhlásí svůj konkrétní záměr a přes přihlášené projektové návrhy neziskových organizací je financuje formou grantů a dotací. Na firmy zůstává hospodářská soutěž, kdy dárci pomoci nakupuje pro své záměry technické služby doplněné dodávkou technologických celků apod. Prohlašují klasická veřejná soutěž.

Neziskový sektor kritizuje firmy za to, že do projektů rozvojové pomoci dodávají svou produkci s určitým ziskem a donedávna doporučovaly spíše formu mecenášství ve vztahu k rozvojovým zemím než podnikatelské zapojení.

Historicky bylo odmítání účasti soukromého sektoru na rozvojové pomoci argumentováno zejména zneužíváním přímých zahraničních investic do rozvojových zemí, kdy velké a silné zahraniční firmy vstupovaly s kapitálem na místní trhy a za velmi nevýhodných podmínek pro místní ekonomiku zde neúměrně profitovaly. To se dělo naposledy v sedmdesátých letech a samozřejmě to nebylo pravidlem pro všechny zahraniční investory. Špatná pověst se však velmi pomalu zlepšuje. V ČR jsme dosáhli určitého pokroku, když si technická pomoc balkánským státům a dalším partnerským zemím zahraniční rozvojové spolupráce vyžádala přítomnost firem v energetických, infrastrukturních a ekologických projektech.

Významný posun však nastal až v roce 2015, kdy shromáždění členských států Organizace spojených národů (OSN) schválilo novou strategii celosvětového rozvoje. Podstatou strategie OSN je záměr celkově napravit a sjednotit přístup spolupráce bohatých zemí s chudými tak, aby se společným úsilím podařilo zlepšit život lidí po celém světě. Hlavní podmínkou úspěchu je právě to společně úsilí všech zainteresovaných stran. Nesmí být jednostranné od bohatých k chudým jako doposud. Podmínky pro dosažení cílů strategie udržitelného rozvoje byly prodiskutovány mnoha odborníky a pečlivě zformulovány. Požadavek na zlepšení efektivity rozvojových aktivit se zde týká všech zainteresovaných stran, včetně dárců, realizátorů a příjemců pomoci. Všem doposud významně zainteresovaným stranám tedy začíná proces určitého přerodu a hledání nových variant jejich působení. Naopak, doposud nepřilíživé zapojení soukromému sektoru se nabízí více příležitostí, jak se zapojit do ekonomického rozvoje.

Česká republika, po deseti letech intenzivní kultivace a v porovnání s dalšími zeměmi V4, má svůj systém zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) na dobré úrovni. Částečně proto, že nešla jednodušší cestou pouze multilaterální pomoci, kdy země svůj rozpočet na pomoc rozvojovým zemím vkládá do mezinárodních institucí. Díky dobrému startu České rozvojové agentury (ČRA), která se od počátku věnuje bilaterální spolupráci, máme v současnosti kvalitně navrhované programy spolupráce s prioritními zeměmi. Zde také najdeme zohlednění Strategie OSN a její cíle udržitelného rozvoje.

Obecně je ve Strategii ZRS ČR 2030 zdůrazňován ekonomický rozvoj a industrializace, stejně jako modernizace zemědělství a budování zpracovatelského průmyslu. Tyto cíle potřebují dobré podnikatelské nápady s ekonomickou proveditelností, tvorbou pracovních míst a vytvářením různých typů partnerství s místními partnery.

K tomu je připojen také příslib nových finančních mechanismů v rámci evropské vnější pomoci a inovace finančních nástrojů v systému české proexportní podpory. Soukromý sektor má tak více příležitostí pro svobodné rozhodnutí, čemu se a v které zemi bude podnikatelsky věnovat, zejména pokud bude mít přístup k zajištění investičního kapitálu ať už u sebe či svého rozvojového partnera.

Pro přípravu vlastního podnikatelského záměru připravila ČRA program, který by měl malou dotací podnikateli přispět, aby mohl zjistit přímo v místě, jestli jsou zde podmínky komerční proveditelnosti záměru a zda může zároveň přispět k rozvoji ekonomiky v dané zemi. Dříve firmy u rozvojové agentury se svými nabídkami neuspěly, protože principy plánování ZRS nedovolují přijímat podnikatelské návrhy. Podpora podnikání z prostředků určených pro vymýcení chudoby v rozvojové zemi byla nemyslitelná. Takové nápady, přestože dobré, ale obvykle prakticky neověřené v místě, byly pro banky z hlediska rizik nepřijatelné.

A zde vidíme propojení mezi soukromým a neziskovým sektorem. Neziskovky, dlouhodobě realizující sociální rozvojové projekty v chudých zemích, získaly významné znalosti místního prostředí, vybudovaly si poskytovatelovou pomoci dobrou pověst, a tak dokáží s místními komunitami vyjednat, vysvětlovat a přesvědčovat o přijatelnosti svého projektu. Podnikatel, který ovládá svoji profesi, jak produkčně, tak manažersky, odpovídá za ekonomiku svého podnikatelského záměru. K místním rizikům však většinou potřebuje zaslíbené znalce daného prostředí. Ti pomohou svou zkušeností a mohou přispět k akceptaci všeho nového, co podnikatelský projekt přináší. Ideální kandidáti pro tento úkol jsou právě pracovníci neziskovek.

Platforma podnikatelů pro ZRS často pořádá semináře s informacemi k podnikání v rozvojové zemi, ale asistenci v místě projektu zajistit odpovídajícím způsobem nedokáže. Také zastupitelský úřad ČR v místě nemůže výrazně pomoci v každodenních aktivitách realizace projektu, i kdybychom měli ambasádu v každé rozvojové zemi.

Program podnikatelského partnerství tedy přímo volá po spolupráci s neziskovým sektorem. Otázkou zůstává, z jakých prostředků by se tato znalostní podpora na místě měla financovat v případě, že podnikatelské partnerství bude mít delší ekonomickou návratnost, a tedy velmi úsporný rozpočet na nákup podobné asistence.

Závěrem trochu nadhledu. Aby byla lépe naplňována i další důležitá podmínka Strategie OSN, kterou je podpora nezávislosti rozvojových zemí na mezinárodní pomoci, je nutné se více soustředit na budování kapacit místní občanské společnosti tak, aby byla skutečně soběstačná s vlastními synergickými efekty. Její jednotlivé součásti by se díky rozvojové pomoci měly stát schopné samostatně řešit vzájemnou

kommunikaci, sdílet informace a společně prosazovat řešení společenských potřeb. Vývoz hotových balíčků demokracie ve slušivém balení nezafungoval ve většině rozvojových zemí, ale můžeme se společně pokusit sdílet své znalosti a zkušenosti a nechat na místních partnerech, jak si poradí s demokratickými principy v rámci své společnosti. Podle všeho to je proveditelné. Vidíme také, že v zemích, kde se toho ujal schopné místní osobnosti a směřovaly občanské aktivity ke zlepšování dobrého vládnutí a kultivaci podnikatelského prostředí, tam také dosáhli nezávislosti na zahraniční pomoci a dnes se tam lépe daří i ekonomice. ■

Cílem Platformy podnikatelů pro ZRS je:

- zvyšovat úspěšnou účast českých firem v projektech rozvojové pomoci a spolupráce
- podporovat dlouhodobé investice v rozvojových zemích s výhodnou pozicí pro české dodavatele technologií a služeb
- prosadit partnerství veřejného a soukromého sektoru v programech zahraniční rozvojové spolupráce
- Platforma hledá aktivní firmy se zájmem o účast v rozvojových projektech i práci v expertních týmech Platformy a pracovních skupinách Rady pro ZRS ČR
- PPZRS je prostorem pro sdílení informací, nápadů, zkušeností a kontaktů.

Informace o podmínkách členství:

www.ppzrs.org

Twitter: @PPZRS_CZ

Facebook: <https://goo.gl/iak9Bq>

Kontakt

PLATFORMA PODNIKATELŮ
PRO ZAHRAJNÍ
ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI

Sekretariát PPZRS

Freyova 948/11, 190 00 Praha 9

Telefon: +420 225 279 403

+420 603 826 261

Fax: +420 284 686 464

e-mail: platforma@sprc.cz

Zpravodaj je určen ke zvyšování povědomí podnikatelského sektoru o politice zahraniční rozvojové spolupráce v souvislosti s politikou proexportní za účelem rozšíření všech forem podpory podnikání a investičních projektů v rozvojových zemích. Je spolufinancován z prostředků MZV ČR.

Podnikání na mezinárodních trzích: Příběh transformace společnosti GEOTest

V letošním roce společnost GEOTest, a.s., oslaví 50 let od svého vzniku. Po listopadu 1989 si tento podnik, podobně jako ostatně celá česká společnost, prošel dvěma významnými transformačními cykly. Nejprve přechodem ze státěm vlastněného a řízeného podniku na soukromou společnost a poté zapojením do globálních, především evropských, trhů. Lze konstatovat, že obě transformace byly úspěšné.

Značka GEOTest vznikla v roce 1968, kdy byl v Brně založen stejnojmenný státní podnik. V roce 1992 se firma transformovala v privatizačním procesu do soukromého vlastnictví, čímž vznikla akciová společnost GEOTest v její dnešní podobě. Společnost se v 90. letech zaměřovala na činnosti v oblasti inženýrské geologie a sanace tzv. starých ekologických zátěží na území České republiky a Slovenska.

Postupná orientace na zahraniční trhy nastala počátkem nového tisíciletí. GEOTest se nejprve zapojil do českých misí obnovy po válečných konfliktech v Iráku a v bývalé Jugoslávii a po ničivém tsunami v Indonésii a Srí Lance. Dalším krokem pak bylo jeho zapojení do oficiální Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky prostřednictvím projektů České rozvojové agentury v Bosně a Hercegovině, Srbsku, Albánii, Mongolsku, Gruzii, Etiopii a Zambii. V Bosně a Hercegovině a v Mongolsku vznikly i pobočky společnosti. Bosenská pobočka GEOTEST d.o.o. Sarajevo v letošním roce oslaví 10. výročí svého vzniku a je již zcela samostatnou, etablovanou a úspěšnou firmou.

V rámci projektů v rozvojových zemích se společnosti GEOTest podařilo proniknout i do zcela nových oborů a oblastí, které netvořily její páteřní činnost. Jedná se o oblasti jako jsou zemědělství, výroba energie z obnovitelných zdrojů, rozvoj venkova, zabezpečení potravin, snižování chudoby, migrace, vzdělávání, zdraví, sociální rozvoj a další oblasti specializace, které vždy kladou důraz na průřezové otázky s tím spojené: lidská práva, řádná správa věci veřejných, gender a další.

Díky získaným zkušenostem, a především referencím na projektech oficiální Zahraniční rozvojové spolupráce ČR, společnost přistoupila k dalšímu významnému kroku v rámci svého mezinárodního působení. V roce 2011 byla zřízena kancelář GEOTestu v nizozemském Utrechtu, jejíž náplní práce jsou tzv. rámcové smlouvy (FWC – Frameworks Contracts). Jedná se především o krátkodobé konzultační a expertní služby ve specifických oborech pro Evropskou unii (EuropeAid). Kancelář v Utrechtu zaznamenala veliký úspěch v roce 2013, kdy se podařilo vyhrát zakázky ve čtyřech segmentech (tzv. LOT). V rámci LOT 12 – Humanitarian Aid byla společnost GEOTest lídrem vítězného sdružení jako vůbec první česká společnost.

Díky úspěchu kanceláře v Utrechtu v rámci FWC se otevřela zcela nová etapa zahraničního působení GEOTestu. Společnost od roku 2011 realizovala zakázky pro Evropskou unii de facto po celém světě. Podařilo se vytvořit dobré jméno u zahra-

ničních zadavatelů a partnerů, což ve svém důsledku vedlo k získání zakázek od dalších renomovaných zadavatelů, jako jsou Evropská investiční banka (EIB), Světová banka (WB), Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD), Rozvojový program OSN (UNDP), Agentura OSN UNRWA, Rakouská rozvojová agentura (ADA), Dánská agentura pro mezinárodní rozvoj (DANIDA), Švédská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (SIDA), DIAKONIE a řada dalších.

Za zmínku rovněž stojí, že GEOTest je od letošního roku členem mezinárodní aliance INOGEN. Tato prestižní mezinárodní

aliance se sídlem ve Spojených státech amerických sdružuje firmy podnikající v environmentálních oborech.

Zkušenosti a reference získané na zahraničních projektech pro vládu České republiky v rámci programu oficiální Zahraniční rozvojové spolupráce a Evropskou unii v rámci programu FWC umožnily společnosti GEOTest, aby se v posledních pětadvaceti letech transformovala z československého státěm řízeného podniku na moderní, soukromou a nadnárodní společnost. ■

Damir Kasum a Zdeněk Železný

Aplikovaný výzkum a zahraniční rozvojová spolupráce v praxi

Zastávám názor, že výzkum bez jeho následného praktického využití je jen mlácení prázdné slámy. Tento rok tomu bude již 22 let, co naše společnost EVECO Brno v rámci svých obchodních aktivit úspěšně aplikuje nejnovější poznatky výzkumu a vývoje do praxe v oblasti energetického využívání odpadů a systémů čištění spalin.

Náš přístup je založen na dlouhodobé dohodě o spolupráci s Vysokým učeníem technickým v Brně a Ústavem chemických procesů Akademie věd ČR. Jedním z konkrétních příkladů aktuální spolupráce je komplexní výzkumný projekt Technologické agentury České republiky na podporu rozvoje dlouhodobé spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích mezi veřejným a soukromým sektorem „Centrum kompetence pro energetické využití odpadů“, ve kterém se zaměřujeme na výzkum a vývoj technologických řešení pro energetické využití komunálních, průmyslových a nebezpečných odpadů v moderních zařízeních malých a středních zpracovatelských kapacit (<40 kt/r). Takové jednotky jsou vhodné pro regionální a mikroregionální nasazení a představují ekonomicky atraktivní alternativu jednotkám velkých zpracovatelských kapacit (nad 100 kt/r odpadu).

Nejnovější poznatky z řešení tohoto projektu se nám již podařilo aplikovat jak v rámci předprojektové přípravy, tak i přímo v realizaci zakázky. První skupinu reprezentují studie proveditelnosti výstavby výše uvedených moderních zařízení pro energetické využití odpadů pro

Sarajevo (Bosna a Hercegovina), pro město Yangon (Myanmar) a pro kantónní nemocnici ve městě Zenica (Bosna a Hercegovina). Tyto studie jsme vypracovali v rámci programu B2B České rozvojové agentury. Momentálně se zahraničními partnery probíhají jednání o dalších krocích směrem k realizaci záměrů. Druhou skupinu zastupuje úspěšná realizace zakázky výstavby nejmodernější spalovny nemocničních odpadů „Valentýna“ ve Fakultní nemocnici Hradec Králové. Byla pojmenována podle data předání technologie zákazníkovi 14. 2. 2017 a nyní má již za sebou první bezproblémový rok provozu. Pro nemocnici tato investice představuje úsporu provozních nákladů spojených s externím zpracováním nemocničních odpadů a díky integraci spalovny do interního systému zásobování teplem i výrazný krok k vlastní energetické soběstačnosti.

Jsem přesvědčen, že aplikace nejnovějších výsledků výzkumu do praxe v propojení se získanými praktickými zkušenostmi z realizace vytvářejí významnou přidanou hodnotu a skutečnou konkurenceschopnost. ■

Ing. Marek Šarlej